

Gondolatok.

1906. Julius hó.

A fiam halála.

Meghalt 1906. július 2-án reggel 1/29 órakor.

Komor, sötét képet festek
Megrázó, bús esetet.
Könnytől nedves tollal írom
Mi csak szomorú lehet.
Lelkem sebét ez alkotja :
Fájdalmast, keserveset.

Szegény fiam, hosszú ideje feküdt gyomorphybusban. Bár a kezelő két orvos, az utolsó napokban minden reményességgel felhagyott, nekem még mindig maradt meg abból egy kevés. Hátha csoda esik és szegény Ferencz lesz az, kivel az megtörténik, gondolám. A legkritikusabb betegségből is volt felgyógyulás. De nem volt szerencse.

Az utolsó nap reggelén már láthatók, hogy hosszasan nem viszi, csak órái vannak. Az volt még jó betegségének egész lefolyása alatt, hogy sejtelve sincsen : mily veszélyes állapota és arról beszélgetett, mit fog tenni, ha felgyógyul.

Már nagyon el volt gyengülve és erőltette a hányás. A belső rázkodtatás kikerülése végett egyenesen, mozdulatlanul kellett fekiüdjék, de azt nem bírta kiállani, a folytonos hányásinger miatt. Benn voltunk nála, az orvos, az anyja és én. Az ágya mellett ültem és mondtam neki : Édes fiam nyujtsa ki a lábát, legyen csendesen. „Igen, kedves apám!“ Ez volt utolsó szava, melyet hozzám intézett. Erői hanyatlottak. Dr. Farkas Géza az órával kezében a pulsus verését számolta s az ágy lábánál jelezte, hogy ez a vég. Torkából egy nagy hörgés és azután mind ritkábban lélekezett, míg az egészen megszűnt. Vége volt.

Az orvos hozzám közeledett e szavakkal : „fogadja legmélyebb részvéteimet“. Kezét megszorítottam. Nem bírtam tovább. Zokogva

borultam szegény Ferenczre, homlokát megcsókoltam és felkiáltottam: „Istenem, mily szerencsétlen vagyok!” Egész lelkemből átéreztem e szavakat. De nem volt mit tegyek. Befogtam szemeit. Ez volt az utolsó, mit szegény körül tehettem.

Igy maradtam el én ő tőle, a huszonhárom évet még be nem töltött és erős ifjútól, én az öreg ember, 65 évvel, megtörve.

S most nincsen fiam, mert csak az az egy volt s azt is elvette az Isten. Amen.

Felső-Zsúk, 1906. július 25.

A fiam temetése.

Ma három hete, hogy szegény fiamat eltemettük. Rövid idő, mégis mily hosszú azoknak, kiket a szerencsétlenség sujtott.

Mintha most is magam előtt látnám a felravatalozott koporsót, mint egy virágerdőt, melyet a szeretet, barátság és a rokonszenv hordott össze, emlékül egy korán kimult életnek.

A szomszéd szobában megszólal az ének. Bús, komor hangjával áhitatra és fájdalomunk nagyságára hív fel mindnyájunkat.

Elöttem fekete palástjában a mi főpapunk: Ferencz József, mint egy apostol. Beszélni kezd. Leírja a szülők, testvérek, a család és a társadalom nagy veszteségét. Aztán vigasztalni kíván. Feleml a csapás mélységéből, a hit erejével, bizalommal a jó Isten iránt, ki tudja mit, miért teszen, ki midőn véres sebet ejt lelki életünkön, akkor is a jövőt tekinti. Midőn mi nem bírjuk felfogni annak szükségét, miért kellett, hogy megváljunk attól, kit annyira szerettünk és a kinek ifjú életére egy szép jövő ideálja várt, akkor megnyugtani kíván azon, hogy a miként történt jobb volt nekünk is, neki is. Különben a jó Isten nem rendelte volna így. Csak benne bizunk. Ő megnyugtat. Lelki békéjét küldi nekünk.

Imára hív fel ő hozzá, ki kútforrása minden jónak, így a vigasztalásnak is.

Megindul a gyászmenet. Elöl falubeli fiatal leányok a koszorukkal, utánuk a meghalt fiatal barátai és rokonai viszik váltogatva a koporsót.

A koporsó után a szülők, a család tagjai és barátai nagy tömegében azok, kik az egyház, a megye és a társadalom részéről őt és minket szerettek.

Körül a község és a szomszéd községből is a falu népe, mely

nem tudja megérteni, hogy miért kellett annak időelőtt elmenni, ki örült az életnek, ki oly barátságos és oly jó indulattal volt irányukba.

A falu útján egy darabig haladva, bekanyarodik a menet a „Zsúkiak“ kriptájához.

Itt leteszik a koporsót és Péter Ödön papjelölt, az elhaltak egy volt tanuló társa szól: elmondja, „hogy bár úri, magas házból jött közéjük az egyszerü tanuló közété“ előzékeny, bizalomgerjesztő modoráért mindnyájan kedvelték és úgy tekintették, mint leendő vezérüket.

Végezetre megszólal újra, lágy, szelid akkordjaival a gyász-dal és viszik szegény jó Ferenczemet — utolsó útján — a kriptába.

S a föld elnyelte, hogy többé ne láthassuk.

Igy helyeztük végnyugalmára az én egyetlen, szeretett fiamat, temettünk el vele amnyi reménységet és emberi gyarló számitásaimat.

De nem zúgolódom.

A jó Isten adta, Ő vette el.

Legyen akarata szerént!

Midőn kedélyvilágunk megbomlik és szivünk, értelmünk lázban bolyong tétova, csak a hit képes megnyugtatni. Oh jer, irányítsd lépteink!

1899. aug. 15—1906. aug. 15.

Emlékezés.

A kert felőli verandán ülök. A nap most hanyatlott le. Még egy piros fényt dob biztatólag a földre azzal: Ne búsulj, majd reggel visszatérek. Az est pirja eloszlik a szürkésen fehér, ólomszínű légkörben. Elöttem cserjék, bokrok sötéten válnak ki belőle. A háttérben és mellettem a nagy fák komolyan, feszes tartással, ágaik között félig nyitott szemmel néznek le mireánk, áldásra nyujtván karjaikat, mintha mondanák: Ne aggódjatok, ezéntúl mi viseljük gondotokat. Ünnepies esend van. A fák levele meg sem mozdul.

Lelkem állapota beletalál környezetébe.

A komor gondolatok ezen folyamán, előmbe tárul a mult minden szomorúságával.

BR. PETRICHEVICH HORVÁTH KÁLMÁN.

IRODALMI ÉRTESEITŐ.

Magyarország története nemzetközi helyzetünk szempontjából. I. kötet. Irta *Dr. Kövály* László. Nagy Sr. VIII. 410 l. Budapest, Ráth Mór bizománya 1907. Ára 8 korona. — Erdély s a Millennium lefolyása történetének írója új könyvet adott ki. Történelmi munkásságának bétetőzése. Nagy mű. Világtörténelmi kapcsolatokban áll a nemzet története előttiink. A mely a világeseeményekre nem egy korszakban befolyást gyakorolt, sőt volt oly idő is, a mikor vezető szerepet játszott s mely számíttáson kívül egy korszakban sem maradt — annak a nemzetnek egész multja itt teljesebb világításban jelenik meg. Mongolok járása és még annyi más esemény az eddig ismertnél más magyarázatban. A perspectiva, a melyet megnyit; a tények elemzése, a melyet felmutat; az indító okok vizsgálata, a mit folyton szem előtt tart; az ítélet biztossága, a melylyel az anyag felett uralkodik; a forma szépsége, mely előadását jellemzi: a klasszikus történelemírás kiváló mestereire emlékeztetnek. A vallási és tudományos élet benne mozog e műben mindenütt és a korszakok kialakulásában a politikai külső tényezőkhöz mivelődéstörténelmi fontosságukkal odafűződnék.

A megjelent első kötet a honfoglalás és a középkor történetét tartalmazza.

Értesítés és kérelem! Tisztelettel értesitem a protestáns t. papjelölt, nt. lelkész urakat, hogy a mai napon nyomdába adtam „*Evang. Homiletika*”, vagy az egyházi beszéd elmélete“ című munkámat. Együttal kérem a t. és nt. urakat, sziveskedjenek annak megrendelése útján vállalatomat segíteni. A megrendelés 5 filléres postalapon, vagy a 2 koronányi ár beküldésével történhetik. Utóbbi mód czélszerűbb, mert akkor keresztközítés alatt küldhetem meg a munkát. A munka mint a „Theol. Szakkönyvtár“ 6-ik darabja fog megjelenni. Kelt Pozsonyban, 1907 május 8.-án. (Kisfaludy-u. 29. sz.). Tisztelettel Hörk József, theol. akad. tanár.
